GENERALINIO ADVOKATO
NILS WAHL IŠVADA,
pateikta 2017 m. balandžio 6 d.[1]

Byla C-671/15

Président de l'Autorité de la concurrence
prieš
Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE),
Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne (Cerafel),
Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord),
Association des producteurs d'endives de France (APEF),
Section nationale de l'endive (SNE),
Fédération du commerce de l'endive (FCE),
Société Fraileg,
Société Prim'Santerre,
Union des endiviers,
Société Soleil du Nord,
Société France endives,
Société Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives),
Société Marché de Phalempin,
Société Primacoop,
Société Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema),
Société Groupe Perle du Nord,
Société Valois-Fruits,
Ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique

(*Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Antikonkurenciniai veiksmai – SESV 101 straipsnis – Taikytinumas – Bendras rinkų organizavimas – Gamintojų organizacijos – Šių organizacijų uždaviniai – Minimalių pardavimo kainų nustatymo, susitarimo dėl rinkai pateikiamo kiekio ir keitimosi strategine informacija praktika – Prancūzijos garbanotųjų trūkažolių rinka"

1. Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) ir Europos konkurencijos politika, kurios yra Europos sistemos ramsčiai, iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti sunkiai suderinamos. BŽŪP, kuria siekiama ištaisyti žemės ūkio rinkos trūkumus, pirmiausia buvo įgyvendinamas viešasis intervencinių priemonių mechanizmas, nustatant, be kita ko, gamybos kvotų sistemas ir paramą gamintojams, o Europos konkurencijos politika grindžiama idėja, kad rinkų liberalizavimas yra geriausia ekonominio efektyvumo ir galiausiai vartotojų gerovės garantija. Dėl šių suderinimo sunkumų, kurie atskleidžiami doktrinoje ir kuriuos Teisingumo Teismas jau turėjo progą analizuoti, būtina tiksliai apibrėžti Sutartyse įtvirtintos ir antrinėje teisėje patikslintos „žemės ūkio išimties" taikymo sritį. Būtent su tuo ir susijusi ši byla.

1 Originalo kalba: prancūzų

2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Président de l'Autorité de la concurrence* (Konkurencijos tarnybos pirmininkas) kasacinį skundą dėl 2014 m. gegužės 15 d. *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) sprendimo, kuriuo pakeistas 2012 m. kovo 6 d. *Autorité de la concurrence* (Konkurencijos tarnyba) sprendimas Nr. 12-D-08 dėl garbanotųjų trūkažolių gamybos ir pardavimo sektoriuje taikytos praktikos (toliau – ginčijamas sprendimas). Šiuo sprendimu ši tarnyba, remdamasi, be kita ko, SESV 101 straipsnio 1 dalimi, konstatavo sudėtinį ir tęstinį 14 metų trukusį kartelį Prancūzijos garbanotųjų trūkažolių rinkoje ir nubaudė už jį maždaug 4 mln. EUR bauda.

3. Taigi Teisingumo Teismo prašoma pateikti ilgai lauktus [2] paaiškinimus, kurie ne tik turi principinę reikšmę, bet ir yra labai svarbūs praktiniu požiūriu [3] BŽŪP srities Europos teisės aktų ir Europos konkurencijos teisės taikymo tarpusavio ryšiui. Tiksliau, kyla klausimas, ar, be Europos konkurencijos teisės taisyklių taikymo bendrųjų išimčių, aiškiai numatytų teisės aktuose dėl bendro rinkų organizavimo (toliau – BRO), kurių taikymas šioje byloje tiesiogiai nenagrinėjamas, turi būti pripažįstamos „specialiosios išimtys“, kurias numanomai lemia uždaviniai, pavesti gamintojų organizacijoms (toliau – GO) ir gamintojų organizacijų asociacijoms (toliau – GOA) pagal Europos teisės aktus, priimtus remiantis SESV 42 straipsniu.

4. Manau, į šį klausimą reikia atsakyti nevienareikšmiškai. Žinoma, kaip siūlau aiškinti toliau, pagrindiniams BRO dalyviams – GO ir GOA – patikėti uždaviniai neabejotinai reiškia, kad tam tikra šių subjektų tarpusavio derinimo praktika, kuriai netaikomos bendrosios teisės aktuose numatytos išimtys, gali išvengti SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatyto antikonkurencinių susitarimų draudimo.

5. Ši išimtis iš esmės grindžiama Sprendime *Maizena / Taryba* [4] įtvirtinta ir naujausioje jurisprudencijoje dar kartą patvirtinta BŽŪP viršenybe konkurencijos politikos atžvilgiu. Vis dėlto draudimo negali išvengti slapti veiksmai, pavyzdžiui, tokie, kuriais horizontaliai nustatomos kainos, motyvuojant vien tuo, kad jais daugiau ar mažiau siekiama įgyvendinti GO ir GOA patikėtus uždavinius, be kita ko, tikslą BŽŪP srityje „stabilizuoti kainas“, nebent būtų nepaisoma reikalavimo konkurencijos taisyklių taikymo išimtis aiškinti siaurai. Šiomis aplinkybėmis reikės apibrėžti šių subjektų veiksmus, kurie neabejotinai priskiriami šiems uždaviniams, ir veiksmus, kurie, priešingai, negali savaime išvengti konkurencijos taisyklių taikymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

6. SESV 42 straipsnyje nustatyta, kad Sąjungos konkurencijos taisyklės žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik tokiu mastu, koks nustatytas antrinės teisės aktuose ir atsižvelgiant į SESV 39 straipsnyje išdėstytus BŽŪP tikslus.

2 Žr., be kita ko, „Report of the Agricultural Markets Task Force, „Improving market outcomes“ (Briuselis, 2016 m. lapkričio mėn.) (pateikiama adresu https://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force_fr), pagal kurią „questions about the precise scope of the possibilities and constraints applying to producer cooperation abound. Ambiguity of rules also risks giving rise to diverging approaches by national competition authorities thereby undermining the internal market“ (147 punktas).

3 Tai rodo gana išimtinė aplinkybė (17 kartų per 12 metų), kad Europos Komisija dalyvavo pagrindinėje byloje kaip *amicus curiae* pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 15 straipsnio 3 dalį. Minėtoje nuostatoje numatyta, be kita ko, kad dėl Sutarties nuostatų, susijusių su konkurencija, taikymo nuoseklumo Komisija prireikus savo iniciatyva gali raštu teikti pastabas valstybių narių teismams.

4 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Maizena / Taryba* (139/79, EU:C:1980:250, 23 punktas).

7. Kalbant, be kita ko, apie vaisių ir daržovių sektorių, antrinės teisės aktų nuostatas, kuriomis reglamentuojamas konkurencijos taisyklių taikymas žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai, Sąjungos teisės aktų leidėjas įtvirtino Reglamente Nr. 26[5], kuris vėliau pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 1184/2006[6] ir Reglamento (EB) Nr. 1234/2007[7] IV antraštinėje dalyje „Konkurencijos taisyklės“ esančiais 175–182 straipsniais.

8. Kalbant konkrečiau apie BRO vaisių ir daržovių sektoriuje, papildomos nuostatos įtvirtintos Reglamento (EB) Nr. 2200/96[8] 20 straipsnyje, kuris buvo pakeistas Reglamento (EB) Nr. 1182/2007[9] 22 straipsniu, o vėliau – Reglamento Nr. 1234/2007 176a straipsniu.

Reglamentas Nr. 26

9. Reglamento Nr. 26 1 straipsnyje nustatyta:

„Įsigaliojus šiam reglamentui, Sutarties 85–90 straipsniai ir jų įgyvendinimo nuostatos, laikantis 2 straipsnio, taikomi visiems Sutarties 85 straipsnio 1 dalyje ir 86 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksmams, susijusiems su Sutarties II priede išvardytų produktų gamyba ar prekyba jais.“

10. Ši nuostata iš esmės pakartota Reglamento Nr. 1184/2006 1a straipsnyje, o vėliau – Reglamento Nr. 1234/2007 175 straipsnyje.

11. Reglamento Nr. 26 2 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Sutarties 85 straipsnio 1 dalis netaikoma tokiems ankstesniame straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiklai, kurie yra nacionalinės rinkos organizavimo sudėtinė dalis arba yra būtini Sutarties 39 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti. Ji netaikoma [visų pirma] tokiems vienai valstybei narei priklausančių ūkininkų, ūkininkų asociacijų arba tokių asociacijų susivienijimų susitarimams, sprendimams ir veiksmams, kurie yra susiję su žemės ūkio produktų gamyba ir prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams saugoti, apdoroti ar perdirbti ir kuriais neįsipareigojama nustatyti vienodas kainas, nebent Komisija nustatytų, kad tuo pašalinama konkurencija arba kyla pavojus Sutarties 39 straipsnyje numatytų tikslų įgyvendinimui.

2. Pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir išklausiusi įmonių arba įmonių asociacijų ar bet kurių kitų, jos manymu, reikalingų fizinių ir juridinių asmenų nuomonę, Komisija turi išimtinę teisę, Teisingumo Teismui turint teisę peržiūrėti, sprendimu, kuris bus paskelbtas viešai, nustatyti, kurie susitarimai, sprendimai ir veiksmai atitinka 1 dalyje minimas sąlygas.

3. Komisija priima tokį sprendimą savo iniciatyva arba valstybės narės kompetentingos institucijos arba suinteresuotosios įmonės ar įmonių asociacijos prašymu.

4. Paskelbtame sprendime nurodomi dalyvaujančių šalių pavadinimai ir sprendimo esmė; skelbiant atsižvelgiama į teisėtą įmonių pageidavimą [teisėtus įmonių interesus] išlaikyti jų verslo paslaptis.“

5 1962 m. balandžio 4 d. Reglamentas dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL 30, 1962, p. 993; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 1 t., p. 6).

6 2006 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL L 214, 2006, p. 7).

7 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentas, nustatantis bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas („Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas“) (OL L 299, 2007, p. 1).

8 1996 m. spalio 28 d. Tarybos reglamentas dėl bendro vaisių ir daržovių rinkos organizavimo (OL L 297, 1996, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 20 t., p. 55).

9 2007 m. rugsėjo 26 d. Tarybos reglamentas, nustatantis konkrečias taisykles vaisių ir daržovių sektoriui, iš dalies keičiantis direktyvas 2001/112/EB bei 2001/113/EB ir reglamentus (EEB) Nr. 827/68, (EB) Nr. 2200/96, (EB) Nr. 2201/96, (EB) Nr. 2826/2000, (EB) Nr. 1782/2003 bei (EB) Nr. 318/2006 ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 2202/96 (OL L 273, 2007, p. 1).

12. Ši nuostata iš esmės pakartota Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnyje, o vėliau – Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnyje.

Reglamentas Nr. 2200/96

13. Šio reglamento 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šiame reglamente „gamintojų organizacija“ – tai juridinis asmuo:

a) kurį savo iniciatyva sukuria <…> produktų augintojai;

b) kuris visų pirma turi tikslą:

1) užtikrinti, kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekybės [kiekio] atžvilgiais [atžvilgiu];

2) skatinti savo narių pagamintų produktų pasiūlos koncentraciją ir pateikimą rinkai;

3) mažinti gamybos sąnaudas ir stabilizuoti gamintojo kainas;

4) skatinti auginimo praktikos, gamybos metodų ir aplinkos apsaugos atžvilgiu patikimos atliekų tvarkymo praktikos panaudojimą, ypač siekiant apsaugoti vandens, dirvožemio ir kraštovaizdžio kokybę, išsaugoti ir (arba) puoselėti biologinę įvairovę;

<…>“

14. To paties reglamento 20 straipsnio 1–3 dalys suformuluotos taip:

„1. Nepaisant Reglamento Nr. 26 1 straipsnio, pripažintų tarpšakinių organizacijų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksmams, skirtiems 19 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytoms priemonėms įgyvendinti, Sutarties 85 straipsnio 1 dalis netaikoma.

2. 1 dalis taikoma tik tokiais atvejais, jei:

apie tuos susitarimus, sprendimus ir suderintus veiksmus buvo pranešta Komisijai,

ir kai

per du mėnesius nuo visų pareikalautų duomenų gavimo Komisija nenustato, kad tie susitarimai, sprendimai ar suderinti veiksmai yra nesuderinami su Bendrijos taisyklėmis.

Tie susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai negali būti įgyvendinami tol, kol nepraeina pirmos pastraipos antroje įtraukoje nurodytas laikotarpis.

3. Susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie:

– gali sukelti Bendrijoje rinkų padalijimą bet kokia forma,

– gali paveikti tinkamą rinkos organizavimo veikimą,

– gali sukelti konkurencijos iškraipymus, kurie nėra būtini siekiant bendros žemės ūkio politikos tikslų tarpšakinės organizacijos vykdoma priemone,

– apima kainų nustatymą, nepriklausomai nuo tarpšakinių organizacijų vykdomų priemonių taikant konkrečias Bendrijos taisyklių nuostatas,

– gali sukelti diskriminaciją ar panaikinti konkurenciją žymios aptariamų produktų dalies atžvilgiu, bet kuriuo atveju yra skelbiami prieštaraujančiais Bendrijos taisyklėms.“

15. Reglamento Nr. 2200/96 23 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Gamintojų organizacijos ir jų asociacijos gali nuspręsti nepateikti parduoti savo narių pateiktų 1 straipsnio 2 dalyje išvardytų produktų tokiais kiekiais ir laikotarpiais, kuriuos jos laiko tinkamais.“

Reglamentas Nr. 1182/2007

16. Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnio 1 dalis yra iš esmės analogiška Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 daliai.

Reglamentas Nr. 1234/2007

17. Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmoje pastraipoje (redakcija priėmus Reglamentą (EB) Nr. 361/2008 [10]) nustatyta:

„Valstybės narės pripažįsta gamintojų organizacijas:

a) kurias sudaro gamintojai iš vieno iš šių sektorių:

<…>

iii) vaisių ir daržovių, kai ūkininkai augina vieną ar daugiau to sektoriaus produktų ir (arba) tokius produktus, kurie skirti tik perdirbimui;

<…>

b) kurios yra sudarytos pačių gamintojų iniciatyva;

c) kurios siekia konkretaus tikslo, kuris pirmiausia gali apimti:

i) užtikrinim[ą], kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekio atžvilgiu;

ii) savo narių pagamintų produktų pasiūlos koncentracij[ą] ir pateikim[ą] į rinką;

iii) gamybos išlaidų optimizavim[ą] ir gamintojo kainų stabilizavim[ą].

<…>“

10 2008 m. balandžio 14 d. Tarybos reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 1234/2007 (OL L 121, 2008, p. 1).

18. Šio reglamento, iš dalies pakeisto Reglamentu (EB) Nr. 491/2009[11], 175 straipsnis buvo suformuluotas taip:

„Jei šiame reglamente nenurodyta kitaip, Sutarties 81–86 straipsniai ir jų įgyvendinimo nuostatos, remiantis šio reglamento 176–177 straipsniais, taikomi visiems Sutarties 81 straipsnio 1 dalyje ir 82 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksmams, susijusiems su šiame reglamente nurodytų produktų gamyba arba prekyba jais.“

19. Šio reglamento 176 straipsnis buvo išdėstytas taip:

„1. Sutarties 81 straipsnio 1 dalis netaikoma šio reglamento 175 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksmams, kurie yra nacionalinio rinkos organizavimo sudėtinė dalis arba yra būtini Sutarties 33 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti.

Sutarties 81 straipsnio 1 dalis visų pirma netaikoma tokiems vienai valstybei narei priklausančių ūkininkų, ūkininkų asociacijų arba tokių asociacijų susivienijimų susitarimams, sprendimams ir veiksmams, kurie yra susiję su žemės ūkio produktų gamyba ir prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams sandėliuoti, apdoroti ar perdirbti, ir kuriais neįsipareigojama nustatyti vienodas kainas, nebent Komisija nustatytų, kad tuo pašalinama konkurencija arba kyla pavojus Sutarties 33 straipsnyje numatytų tikslų pasiekimui.

2. Pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir išklausiusi atitinkamų įmonių arba įmonių asociacijų ar bet kurių kitų, jos manymu, reikalingą fizinių ar juridinių asmenų nuomonę, Komisija turi išimtinę teisę, Teisingumo Teismui turint teisę peržiūrėti, sprendimu, kuris bus paskelbtas viešai, nustatyti, kurie susitarimai, sprendimai ir veiksmai atitinka 1 dalyje nurodytas sąlygas.

Komisija priima tokį sprendimą savo iniciatyva arba valstybės narės kompetentingos institucijos arba suinteresuotosios įmonės ar įmonių asociacijos prašymu.

3. Skelbiant 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą, nurodomi šalių pavadinimai ir sprendimo esmė. Skelbiant sprendimą, atsižvelgiama į teisėtą įmonių interesą apsaugoti savo verslo paslaptis.“

20. To paties reglamento 176a straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Sutarties 81 straipsnio 1 dalis netaikoma pripažintų tarpšakinių organizacijų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksmams, kurių tikslas – vykdyti šio reglamento 123 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytą veiklą.

2. 1 dalis taikoma tik tais atvejais, kai:

a) apie susitarimus, sprendimus ir suderintus veiksmus buvo pranešta Komisijai;

b) per du mėnesius nuo visų pareikalautų duomenų gavimo Komisija nenustato, kad tie susitarimai, sprendimai ar suderinti veiksmai yra nesuderinami su Bendrijos taisyklėmis.

3. Susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai negali būti įgyvendinami anksčiau nei baigiasi 2 dalies b punkte nurodytas laikotarpis.

11 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 1234/2007 (OL L 154, 2009, p. 1).

4. Toliau išvardyti susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai visais atvejais paskelbiami nesuderinamais su Bendrijos taisyklėmis:

a) susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, dėl kurių Bendrijoje gali atsirasti bet kokios formos rinkų padalijimas;

b) susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali turėti įtakos stabiliam rinkos organizavimui;

c) susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, dėl kurių gali būti iškreipta konkurencija ir kurie nėra būtini, kad būtų pasiekti bendros žemės ūkio politikos tikslai, kurių siekiama tarpšakinės organizacijos vykdoma veikla;

d) susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie apima kainų nustatymą, nedarant poveikio tarpšakinių organizacijų vykdomai veiklai taikant konkrečias Bendrijos taisykles;

e) susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, dėl kurių didelės atitinkamų produktų dalies atžvilgiu gali atsirasti diskriminacija arba būti panaikinta konkurencija.

5. Jei praėjus 2 dalies b punkte nurodytam dviejų mėnesių laikotarpiui Komisija nustato, kad neįvykdytos 1 dalies taikymo sąlygos, ji priima sprendimą, kuriuo paskelbia, kad atitinkamam susitarimui, sprendimui ar suderintiems veiksmams taikoma Sutarties 81 straipsnio 1 dalis.“

Prancūzijos teisė

21. *Code de commerce* (Prekybos kodeksas) L.420-1 straipsnyje nustatyta:

„Draudžiami suderinti veiksmai, susitarimai, aiškūs ar numanomi karteliai ar susivienijimai, net tiesiogiai ar netiesiogiai tarpininkaujant už Prancūzijos ribų įsteigtai grupės bendrovei, jeigu jų tikslas ar poveikis yra konkurencijos rinkoje ribojimas ar iškraipymas, būtent tie, kuriais:

1) kitoms įmonėms trukdoma patekti į rinką arba konkuruoti;

2) sudaromos kliūtys nustatyti kainas esant laisvai pasiūlos ir paklausos sąveikai rinkoje dirbtinai sudarant palankias sąlygas tokias kainas pakelti arba nuleisti;

3) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, investicijos arba techninė pažanga;

4) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais.“

Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

22. Po 2007 m. balandžio 12 d. *Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* (Konkurencijos, vartojimo ir sukčiavimo užkardymo generalinis direktoratas, Prancūzija) tarnybų atliktos patikros ir poėmių už ekonomiką atsakingas ministras 2008 m. liepos 11 d. kreipėsi į *Conseil de la concurrence* (dabar – *Autorité de la concurrence*, Konkurencijos taryba) dėl galimai antikonkurencinių veiksmų, įgyvendintų garbanotųjų trūkažolių gamybos ir prekybos sektoriuje.

23. Ginčijamu sprendimu *Autorité de la concurrence* nusprendė, kad APEF, APVE, *Celfnord*, *Cerafel*, FCE, FNPE, SNE, *SAS Groupe Perle du Nord* ir GO *Cap'Endives*, *Fraileg*, *France Endives*, *Marché de Phalempin*, *Nord Alliance*, *Primacoop*, *Prim'Santerre*, *Soleil du Nord*, *Sipema* ir *Valois-Fruits* garbanotųjų trūkažolių rinkoje įgyvendino sudėtinį ir tęstinį kartelį, kuris draudžiamas pagal Prekybos

kodekso L.420-1 straipsnį ir SESV 101 straipsnį. Kaip nurodė *Autorité de la concurrence*, šį kartelį sudarė susitarimas dėl garbanotųjų trūkažolių kainų taikant įvairius kainų derinimo mechanizmus, kurie skirtingais laikotarpiais buvo įvairių formų, pavyzdžiui, savaitinis minimalios kainos nustatymas, siektinos kainos nustatymas, prekybos mainų taikymas, rezervinės kainos nustatymas ir pašalinimo iš rinkos kainos mechanizmu taikymas, susitarimas dėl rinkai pateiktino garbanotųjų trūkažolių kiekio ir keitimosi strategine informacija sistema, leidusi taikyti kainų politiką, siekiant tikslo bendrai nustatyti garbanotųjų trūkažolių minimalią pardavimo kainą, ir šie veiksmai leido gamintojams ir kelioms jų profesinėms organizacijoms laikotarpiu, kuris prasidėjo 1998 m. sausio mėn. ir ginčijamo sprendimo priėmimo dieną dar nebuvo pasibaigęs, išlaikyti minimalias pardavimo kainas. Todėl šiuo sprendimu jiems buvo paskirtos piniginės baudos, iš viso 3 970 590 EUR.

24. Ginčijamame sprendime *Autorité de la concurrence*, be kita ko, atmetė gamintojų argumentus, kad nagrinėjamus susitarimus reikia laikyti būtinais BŽŪP tikslams pasiekti, nes Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnyje numatytos išimčių sistemos šioje byloje negali būti taikomos. *Autorité de la concurrence* taip pat laikėsi nuomonės, kad veiksmai, kuriais kaltinama, „neatitiko teisėtų nagrinėjamų organizacijų uždavinių“, be to, ji teigė, kad GO ir GOA visiškai suvokė neteisėtą šių veiksmų pobūdį.

25. 2012 m. balandžio 6 d. kelios nubaustos įmonės ir organizacijos pareiškė *Cour d'appel de Paris* ieškinį dėl panaikinimo ir subsidiariai – ieškinį dėl ginčijamo sprendimo pakeitimo.

26. 2014 m. gegužės 15 d. sprendimu šis teismas pakeitė visas ginčijamo sprendimo nuostatas ir, išnagrinėjęs bylą iš esmės, nusprendė, jog nenustatyta, kad buvo pažeistas Prekybos kodekso L.420-1 straipsnis ir SESV 101 straipsnio 1 dalis. *Cour d'appel de Paris*, be kita ko, pažymėjo, jog neįrodyta, kad nurodymų dėl minimalių kainų išplatinimas visomis aplinkybėmis yra neabejotinai ir galutinai draudžiamas, tad nebuvo neginčijamai įrodyta, kad nagrinėjamos organizacijos viršijo uždavinius, kurie joms teisėtai pavesti kainų stabilizavimo srityje.

27. *Président de l'Autorité de la concurrence* padavė kasacinį skundą dėl šio sprendimo.

28. Kasacinėje byloje Europos Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 15 straipsnio 3 dalį pateikė pastabas *Cour de cassation*. Jose Komisija nurodė, kad egzistuoja ne tik bendrosios Sąjungos konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio sektoriui išimtys, priimtos pagal Reglamento Nr. 26 2 straipsnį, Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnį ir Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnį, bet ir pagal to paties reglamento 175 straipsnį nustatytos specialiosios išimtys, numatytos įvairiuose reglamentuose dėl BRO, kuriais vaisių ir daržovių gamybos ir pardavimo srityje veikiančioms organizacijoms pavesti tam tikri konkretūs uždaviniai, kuriems paprastai gali būti taikomi konkurencijos taisyklių draudimai. Vis dėlto, jos nuomone, pagrindinėje byloje nagrinėjamas esminis elgesys, t. y. minimalių kainų mechanizmai, dėl kurių susitarė pagrindinės GOA, viršija BRO numatytus specialiuosius uždavinius, tad negalima teigti, jog jam taikomos šios specialiosios išimtys.

29. 2015 m. gruodžio 8 d. sprendime *Cour de cassation* pažymėjo, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad SESV 42 straipsnyje nustatytas Sąjungos konkurencijos taisyklių taikytinumo žemės ūkio sektoriuje principas, o veiksmingos konkurencijos išsaugojimas žemės ūkio produktų rinkose atitinka bendros konkurencijos politikos tikslus [12], ir kartu nusprendė, kad, kalbant apie Sutartyje nustatytas konkurencijos taisykles, pagal SESV 42 straipsnį pirmenybė teikiama BŽŪP tikslams, o ne konkurencijos politikos tikslams [13].

12 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 57 ir 58 punktai) ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 37 punktas).

13 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 81 punktas) ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 39 punktas).

30. Tačiau, minėto teismo nuomone, Teisingumo Teismas dar nėra priėmęs sprendimo dėl Komisijos nurodytų „specialiųjų išimčių“ buvimo ir nėra patikslinęs jų santykio su „bendrosiomis išimtimis“, nustatytomis reglamentuose dėl konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio sektoriuje. Jis taip pat nurodė, kad Teisingumo Teismas dar nėra priėmęs sprendimo dėl reglamentais, nustatančiais BRO vaisių ir daržovių sektoriuje (reglamentais Nr. 2200/96, Nr. 1182/2007 ir Nr. 1234/2007), GO ir GOA pavestų uždavinių apibrėžimo.

31. Todėl *Cour de cassation* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar gamintojų organizacijų, [GOA] ir profesinių organizacijų susitarimams, sprendimams ar veiksmams, kurie pagal SESV 101 straipsnį gali būti kvalifikuojami kaip antikonkurenciniai, gali būti netaikomas šiame straipsnyje numatytas draudimas vien dėl to, kad jie gali būti priskirti šioms organizacijoms numatytiems įpareigojimams organizuojant bendrą rinką, net jei jiems netaikoma jokia bendra išimtis, numatyta paeiliui [Reglamento Nr. 26] 2 straipsnyje, 2006 m. liepos 24 d. Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnyje?

2. Jei būtų atsakyta teigiamai, ar [Reglamento Nr. 2200/96] 11 straipsnio 1 dalis, Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirma pastraipa, kuriose, be gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms priskirtinų tikslų, numatytas tikslas reguliuoti produkcijos kainas ir pritaikyti gamybą prie paklausos, be kita ko, atsižvelgiant į kiekį, turi būti aiškinamos taip, kad šių organizacijų ar jų asociacijų vykdomai minimalios kainos kolektyvinio nustatymo praktikai, susitarimui dėl rinkai pateiktino kiekio ar pasikeitimo strategine informacija netaikomas antikonkurencinių kartelių draudimas, jeigu tokiais veiksmais siekiama įgyvendinti šiuos tikslus?“

32. Rašytines pastabas pateikė *Président de l'Autorité de la concurrence*, visos kartu: *Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne* (*Cerafel*), *Comité économique fruits et légumes du Nord de la France* (*Celfnord*), *Association des producteurs d'endives de France* (APEF), *Section nationale de l'endive* (SNE), *Fédération du commerce de l'endive* (FCE), bendrovės *Fraileg* ir *Prim'Santerre*; bendrovės *France Endive*, *Cambrésis Artois-Picardie endives* (*CAP'Endives*), *Marché de Phalempin*, *Primacoop*, *Coopérative agricole du marais audomarois* (*Sipema*) ir *Groupe Perle du Nord*, Ispanijos, Prancūzijos ir Italijos vyriausybės, taip pat Komisija.

33. 2017 m. sausio 31 d. įvyko posėdis, kuriame dalyvavo *Président de l'Autorité de la concurrence*, *Cerafel*, *Celfnord*, APEF, SNE, FCE, bendrovės *Fraileg* ir *Prim'Santerre*, bendrovės *France Endive*, *CAP'Endives*, *Marché de Phalempin*, *Primacoop*, *Sipema* ir *Groupe Perle du Nord*, Prancūzijos ir Ispanijos vyriausybės, taip pat Komisija.

Analizė

34. Nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pirmiausia reikia priminti bendruosius principus, kurie taikomi konkurencijos taisyklių ir BŽŪP taisyklių tarpusavio santykiui.

Pirminės pastabos dėl BŽŪP taisyklių ir konkurencijos taisyklių tarpusavio santykio

35. Remiantis tuo, kad BŽŪP nebūtinai siekiama tų pačių tikslų, kuriuos siekiama skatinti konkurencijos politika, ir kad įgyvendinant vieną ir kitą politiką gali kilti sunkumų[14], SESV 42 straipsnyje, kurio formuluotė iš esmės atitinka EB sutarties 36 straipsnio formuluotę, įtvirtinant BŽŪP viršenybę Sutarties tikslų, susijusių su konkurencija, atžvilgiu nustatyta bendra suderinimo taisyklė.

36. Iš tiesų šiame straipsnyje numatyta, kad konkurencijos taisyklės žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik tokiu mastu, koks nustatytas antrinėje teisėje, atsižvelgiant į SESV 39 straipsnyje nurodytus tikslus. Minėto straipsnio 1 dalyje nurodyti BŽŪP siekiami ekonominiai ir socialiniai tikslai, t. y. našumo didinimas, bendruomenės, kuri verčiasi žemės ūkiu, deramo gyvenimo lygio užtikrinimas, rinkų stabilizavimas, pakankamo tiekimo garantavimas ir vartotojams priimtinų tiekiamos produkcijos kainų užtikrinimas.

37. Taigi galiausiai Europos Sąjungos Taryba turi nustatyti, ar Sąjungos konkurencijos taisyklės taikomos žemės ūkio sektoriui, ir, jei taip, kokiu mastu, patikslinant, kad jas taikant neturi būti trukdoma siekti BŽŪP tikslų.

38. Tai buvo padaryta 1962 m., kai buvo priimtas Reglamento Nr. 26 1 straipsnis, pagal kurį Sutarties nuostatos dėl konkurencijos taikomos visiems susitarimams, sprendimams ir veiksmams, susijusiems su Sutarties II priede išvardytų produktų (įskaitant vaisius ir daržoves, tarp kurių yra nurodytos ir garbanotosios trūkažolės) gamyba ir prekyba. Ilgainiui ši nuostata buvo pakeista tapačiomis arba panašiomis nuostatomis. Pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu tai buvo Reglamento Nr. 1184/2006 1 ir 2 straipsniai ir Reglamento Nr. 1234/2007 175 ir 176 straipsniai.

39. Šiose nuostatose numatytas principinis konkurencijos taisyklių taikymas. Pagal Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnį (nuostata, iš esmės pakartota Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnyje) šios taisyklės netaikomos tik susitarimams, sprendimams ir veiksmams, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, susijusiems su Sutarties I priede išvardytų žemės ūkio produktų, kurie yra sudedamoji BRO dalis arba kurie yra būtini BŽŪP tikslams pasiekti, gamyba ir prekyba. Toliau šioje išvadoje sugrįšiu prie bendrųjų išimčių, įtvirtintų šiose taikytinose nuostatose (t. y. Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalyje ir vėliau jį pakeitusiuose straipsniuose).

40. Iš to darytina išvada, kad žemės ūkio sektoriaus, visų pirma BRO sektoriaus, negalima laikyti „erdve be konkurencijos“[15]. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad SESV 42 straipsnyje nustatytas Europos konkurencijos taisyklių taikytinumo žemės ūkio sektoriuje principas ir kad veiksmingos konkurencijos išsaugojimas žemės ūkio produktų rinkose atitinka bendros žemės ūkio politikos tikslus[16].

41. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad nors ūkininkų vykdoma veikla gali turėti tam tikrą specifiką ir gali būti labai detaliai reguliuojama, tai yra ekonominio pobūdžio veikla ir todėl patenka į ESV sutartyje numatytų konkurencijos taisyklių taikymo sritį[17].

42. Atsižvelgiant į tai, nors žemės ūkio produktų BRO nėra „erdvė be konkurencijos“, pagal SESV 42 straipsnį pirmenybė ir toliau teikiama BŽŪP tikslams, o ne konkurencijos politikos tikslams[18].

14 Šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 29 d. Sprendimą *Maizena / Taryba* (139/79, EU:C:1980:250, 23 punktas).

15 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 61 punktas) ir 2010 m. kovo 22 d. Nutartis *SPM / Taryba ir Komisija* (C-39/09 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2010:157, 47 punktas).

16 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 57 ir 58 punktai) ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 37 punktas).

17 Žr. 2006 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *FNCBV ir kt. / Komisija* (T-217/03 ir T-245/03, EU:T:2006:391, 52, 53 ir 86 punktai).

18 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 81 punktas) ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 39 punktas).

43. Taigi iš SESV 42 straipsnio, kuriame įtvirtinta BŽŪP pirmenybė konkurencijos politikos atžvilgiu ir kartu Tarybos galimybė nuspręsti, kiek konkurencijos srities taisyklės taikomos žemės ūkio srityje, matyti, kad tam tikram žemės ūkio rinkos dalyvių elgesiui *gali būti savaime netaikomos* konkurencijos taisyklės, visų pirma tos, kurios yra susijusios su antikonkurenciniais susitarimais. Tačiau ši išimtis turi būti griežtai apibrėžta, nes taip nustatyta antrinėje teisėje, į kurią daroma nuoroda pirminėje teisėje. Taigi galiausiai reikia surasti pusiausvyrą tarp BŽŪP tikslų siekimo ir būtinybės išlaikyti veiksmingą konkurenciją žemės ūkio rinkose.

44. Taigi šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia nagrinėti atsižvelgiant būtent į šiuos argumentus.

Dėl pirmojo klausimo

45. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar, be atitinkamuose teisės aktuose numatytų „bendrųjų išimčių“, GO, GOA ar profesinių organizacijų susitarimams, sprendimams ar veiksmams, „kurie gali būti laikomi antikonkurenciniais atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį“, šiame straipsnyje numatytas kartelių draudimas gali būti netaikomas vien todėl, kad jie siejami su šioms organizacijoms pagal BRO patikėtais uždaviniais.

46. Paaiškinęs priežastis, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikėtų performuluoti į tokį, kuriuo siekiama nustatyti konkurencijos taisyklių netaikymo atvejus BRO sektoriuje – o ne numanomas „išimtis“, – pirmiausia paremtus tuo, kad BŽŪP turi būti teikiama pirmenybė, nurodysiu sąlygas, kurias turi atitikti elgesys, kuriuo kaltinama, kad jam nebūtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

Galimybė išvengti tam tikro elgesio, kuris griežtai siejamas su BRO dalyviams patikėtais uždaviniais, draudimo: SESV 101 straipsnio netaikymas, o ne numanoma jo taikymo išimtis

47. Pirmasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo suformuluotas klausimas grindžiamas prielaida, kad nagrinėjamas elgesys yra *a priori* antikonkurencinis.

48. Tačiau man ši prielaida atrodo klaidinga.

49. Iš tiesų, neatsižvelgiant į nagrinėjamų priemonių analizę pagal jų realų ar potencialų poveikį, norint padaryti išvadą, kad suderintas elgesys turėjo antikonkurencinį tikslą, visada reikalaujama išnagrinėti jį pagal faktines ir teisines aplinkybes. Vertinant šias aplinkybes taip pat reikia atsižvelgti į prekių ar paslaugų, kuriems jis taikomas, pobūdį ir į realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas bei struktūrą [19].

50. Visų pirma, kadangi šis suderintas elgesys vyksta nekonkurencingoje aplinkoje, kurią, be kita ko, lemia tai, kad šis elgesys tiesiogiai priskiriamas BRO dalyviams pagal taikytinus teisės aktus patikėtiems uždaviniams įgyvendinti, nebekalbama apie antikonkurencinį elgesį, kuriam taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis. Taigi, kaip patikslino Teisingumo Teismas, nacionalinės konkurencijos institucijos turi pirmenybės tvarka atsižvelgti į BRO taisykles, kad įvertintų, ar GO ir GOA elgesys yra antikonkurencinis, ar ne [20].

19 Žr., be kita ko, 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

20 Šiuo klausimu žr., be kita ko, 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 94 punktas).

51. Mano supratimu, šie argumentai rodo, kad šioje byloje kalbama ne apie nuo konkurencijos teisės taikymo *leidžiančią nukrypti nuostatą* (arba pagal vartojamą terminologiją – išimtį), o apie šių taisyklių *netaikymą*, kurį lemia būtinybė įgyvendinti pagrindiniams BRO dalyviams patikėtus uždavinius. Iš tiesų, jeigu (ir tik jeigu) paaiškėtų, kad veiksmai, kurių imtasi įgyvendinant BRO, galiausiai yra griežtai būtini šiems uždaviniams įvykdyti, konkurencijos srityje galiojančių taisyklių, be kita ko, susijusių su antikonkurenciniais karteliais, taikymą reikia iš karto atmesti. Todėl, priešingai, nei teigia kai kurios į bylą įstojusios šalys, nagrinėjamo elgesio negalima *a priori* laikyti „antikonkurenciniu“ dėl paprastos priežasties – jis nevykdomas tokioje aplinkoje, kurioje konkuruojama.

52. Šis terminologinis patikslinimas nėra nesvarbus. Atvirkščiai, jis sukelia reikšmingų pasekmių BRO dalyvių taikytų priemonių nagrinėjimo metodikai ir galimai šių priemonių antikonkurencinio pobūdžio įrodinėjimo pareigai.

53. Iš tiesų įrodyta, kad institucija, atsakinga už antikonkurencinio įmonių elgesio persekiojimą, turi įrodyti, kad priemonės, kuriomis kaltinama, patenka į konkurencijos taisyklių taikymo sritį, ir įrodyti, kad jos sukelia konkurenciją ribojantį poveikį.

54. Tačiau remiantis postulatu, kad minėtos priemonės *prima facie* yra antikonkurencinės, išsamiai nenagrinėjant jų parengimo ir įgyvendinimo, nurodytų ūkio subjektų galimybė įrodyti, kad šis elgesys yra glaudžiai susijęs su uždavinių, kurie jiems yra patikėti BRO srityje, įgyvendinimu, taigi ir su „erdve be konkurencijos“, labai pasunkėja. Tokiu atveju ūkio subjektai gali įrodyti tik tai, kad šiam elgesiui turi būti netaikomos konkurencijos taisyklės, atsižvelgiant į konkrečias jo atsiradimo aplinkybes. Dėl to iš šių ūkio subjektų reikėtų reikalauti elgesio, panašaus į tą, kurio imamasi siekiant vadinamosios „bendrosios“ išimties taikymo arba išimties, kuri taikoma pateikus prašymą dėl netaikymo pagal SESV 101 straipsnio 3 dalį.

55. Taigi šiuo atveju reikia nustatyti ne tai, ar galima netaikyti SESV 101 straipsnio 1 dalies, nors ji taikoma ginčijamam elgesiui, bet įvertinti, ar ši nuostata tikrai yra taikoma.

56. Iš anksto nesprendžiant apie antikonkurencinį inkriminuojamo elgesio pobūdį, šioje byloje iškilęs klausimas susijęs su SESV 101 straipsnio netaikymu, o ne su šios nuostatos taikymo išimties buvimu.

57. Tai patikslinus, man atrodo, kad šiuo atveju iš tikrųjų kyla klausimas, ar gali būti toks įmonių elgesys, kuriam netaikomos bendro pobūdžio išimtys ir kuris, atsižvelgiant į jo svarbą veiksmingam BRO veikimui BŽŪP srityje, gali išvengti SESV 101 straipsnio taikymo, ir, jeigu taip, kokios yra sąlygos, kurias turi atitikti veiksmai, kuriais kaltinama.

58. Dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai.

Būtinybė pripažinti, kad tam tikros priemonės, kurios yra būtinos GO ir GOA patikėtiems uždaviniams atlikti, gali išvengti SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo

– Būtinybė, kylanti iš taisyklių, kuriomis reglamentuojamas BRO

59. Kalbant apie Sąjungos teisės aktų leidėjo tuo laikotarpiu, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, aiškiai numatytas išimtis ir atsižvelgiant į šiai bylai reikšmingus reglamentus [21], numatyti trys bendri nukrypimo nuo kartelių srityje galiojančių taisyklių taikymo atvejai, kuriems yra reikalingas Komisijos sprendimas [22]. Faktiškai Komisija labai retai sutinka su tokiomis išimtimis [23] ir Teisingumo Teismas nuosekliai konstatuoja, kad jas reikia aiškinti siaurai [24].

60. Pirmasis išimties atvejis susijęs su susitarimais, sprendimais ir veiksmais, kurie yra sudedamoji *nacionalinio rinkos organizavimo* dalis. Tačiau nuo šiol šios išimties taikymo sritis yra ribota, nes beveik visiems žemės ūkio produktams laipsniškai pradėtas taikyti sektorinis BRO, o vėliau – Reglamentas Nr. 1234/2007, kuriame nustatytas bendras BRO [25].

61. Antrasis bendrosios išimties atvejis susijęs su Komisijos konstatavimu, kad tam tikri konkurenciją ribojantys susitarimai, sprendimai ir veiksmai yra būtini SESV 39 straipsnyje nurodytiems BŽŪP *tikslams* pasiekti. Teisingumo Teismas šią išimtį aiškina siaurai, reikalaudamas, kad atitinkamas elgesys skatintų siekti *visų* šių tikslų arba bent jau kad būtų atsižvelgta į visus šiuos tikslus [26].

62. Galiausiai trečioji išimtis susijusi su konkurenciją ribojančiais vienai valstybei narei priklausančių ūkininkų, ūkininkų asociacijų arba tokių asociacijų susivienijimų susitarimais, sprendimais ir veiksmais, kurie yra susiję su žemės ūkio produktų gamyba ir prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams saugoti, apdoroti ar perdirbti ir kuriais „neįsipareigojama nustatyti vienodas kainas“, nebent Komisija nustatytų, kad tuo pašalinama konkurencija arba kyla pavojus BŽŪP tikslų pasiekimui [27].

63. Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šios bendrosios išimtys šioje byloje visai nenagrinėjamos [28] ir mums nepriklauso nustatyti, ar atitinkamu atveju pagrindinėje byloje kaltinami subjektai galėjo jomis remtis. Bet kuriuo atveju, kaip matyti iš pirmiau pateiktos informacijos ir to, kad Komisija šiuo klausimu nepriėmė jokio sprendimo (nors, primenu, pagrindinės bylos faktinių aplinkybių laikotarpiu jis buvo būtinas), atrodo, kad šioje byloje akivaizdžiai netaikytina nė viena iš šių išimčių.

21 Žr. Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnį, o vėliau – Reglamento Nr. 1234/2007 175 ir 176a straipsnius.

22 Nuo 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas (OL L 347, 2013, p. 671), netaikytino šios bylos faktinėms aplinkybėms, įsigaliojimo šios „bendrosios“ išimtys yra dvi ir išankstinio Komisijos įsikišimo nebereikalaujama (teisės aktuose numatytos išimties sistema) (žr. Reglamento Nr. 1308/2013 209 straipsnio 2 dalį).

23 Man atrodo, kad vienintelis atvejis, kai Komisija davė sutikimą, yra susijęs su Prancūzijos Respublikos prašymu bulvių sektoriuje (žr. 1987 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimą 88/109/EEB dėl EEB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/31.735 – Ankstyvosios bulvės) (OL L 59, 1988, p. 25).

24 Žr., be kita ko, 1995 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Oude Luttikhuis ir kt.* (C-399/93, EU:C:1995:434, 23 punktas).

25 BRO taikomas garbanotosioms trūkažolėms nuo 1972 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1035/72 dėl bendro rinkų organizavimo vaisių ir daržovių sektoriuje (OL L 118, 1972, p. 1).

26 Žr., be kita ko, 1975 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Nederlandse Vereniging voor de fruit en groentenimporthandel ir Frubo / Komisija* (71/74, EU:C:1975:61, 24–26 punktai), 1995 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Oude Luttikhuis ir kt.* (C-399/93, EU:C:1995:434, 25 punktas) ir 2000 m. kovo 30 d. Sprendimą *VBA / Florimex ir kt.* (C-265/97 P, EU:C:2000:170, 94 punktas). Taip pat žr. 1997 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Florimex ir VGB / Komisija* (T-70/92 ir T-71/92, EU:T:1997:69, 153 punktas) ir 2006 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *FNCBV ir kt. / Komisija* (T-217/03 ir T-245/03, EU:T:2006:391, 199 punktas).

27 Dėl savarankiško ir specifinio šios išimties pobūdžio žr., be kita ko, 1995 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Dijkstra ir kt.* (C-319/93, C-40/94 ir C-224/94, EU:C:1995:433, 20 punktas).

28 Atrodo, kad ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir *Cour de Cassation* nagrinėjamos bylos atsakovės pripažįsta, kad bendrosios išimtys netaikomos.

64. Performulavus pirmąjį klausimą (žr. šios išvados 57 punktą), reikia nustatyti, ar labiau netiesioginių SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo išimčių negalėtų lemti pats BŽŪP pobūdis, o tiksliau – konkretūs uždaviniai antrinėje teisėje, priimtoje remiantis SESV 42 straipsniu, patikėti GO ir GOA.

65. Šiuo klausimu reikėtų priminti, jog yra nustatyta, kad SESV 39 straipsnyje įtvirtinti BŽŪP tikslai yra viršesni už konkurencijos tikslus. Pažymėtina, kad SESV 38 straipsnio 2 dalimi, panašiai kaip ir ankstesnėmis Sutarčių nuostatomis, BŽŪP srityje specialiai priimtoms nuostatoms teikiama pirmenybė [29], niekaip neišskiriant nagrinėjamų teisės aktų nuostatų. SESV 40 straipsnyje numatyta, kad BRO, kuris yra nustatytas BŽŪP tikslams pasiekti, „gali apimti visas priemones, kurios yra būtinos [šiems] tikslams pasiekti, pirmiausia kainų reguliavimą“. Taigi, kaip įvairiais atvejais yra nusprendęs Teisingumo Teismas, valstybių narių valdžios institucijos neturi imtis priemonių, kurios galėtų pakenkti BRO. Be kita ko, jis yra nusprendęs, kad konkurencijos institucijų nustatytos priemonės negali kliudyti BRO numatytų mechanizmų veikimui [30].

66. Taigi iš Sutarčių autorių sukurtos sistemos matyti, kad priemonė gali išvengti konkurencijos taisyklių taikymo, jei ji yra būtina GO ir GOA siekiant įgyvendinti vieną ar daugiau joms patikėtų uždavinių.

67. Šią išvadą tam tikru mastu atspindi Reglamento Nr. 1234/2007 175 straipsnis, nuostata, kuria pakeistas Reglamento Nr. 26 1 straipsnis ir Reglamento Nr. 1184/2006 1a straipsnis ir kurioje numatyta, kad konkurencijos taisyklės taikomos, „jei šiame reglamente nenurodyta kitaip“. Taip visų pirma yra kalbant apie su BRO susijusius reglamentus, kuriais apibrėžiami tam tikri uždaviniai ir tam tikri intervencijos į žemės ūkio rinkas būdai. Iš tiesų šiais reglamentais žemės ūkio gamybos ir prekybos srityje veikiantiems subjektams, tiksliau – GO ir GOA, pavedami tam tikri uždaviniai ir konkrečios užduotys, dėl kurių jiems gali tekti taikyti tam tikras koordinavimo formas.

68. Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad BRO siekiama sureguliuoti visą valstybių narių žemės ūkio produktų gamybą ir prekybą. Tai yra esminis mechanizmas Sutartyje numatytiems BŽŪP tikslams pasiekti ir visų pirma žemės ūkio rinkoms stabilizuoti, taip pat tinkamam ūkininkų gyvenimo lygiui palaikyti.

69. BRO vidiniame mechanizme numatytos tam tikros priemonės, skirtos atsižvelgti į žemės ūkio rinkos ypatumus, nes jai būdinga didėjanti paklausos koncentracija ir lygiagrečiai – pasiūlos suskaidymas.

70. Tokiomis aplinkybėmis, kai, kaip nurodyta Reglamento Nr. 2200/96 7 konstatuojamojoje dalyje, „pasiūlos telkimas <…> labiau negu bet kada iškyla kaip ekonominė būtinybė siekiant stiprinti gamintojų padėtį rinkoje“, GO ir GOA su vaisių ir daržovių sektoriaus BRO susijusiuose teisės aktuose buvo laikomi galinčiais atlikti reikšmingą vaidmenį, atsižvelgiant, be kita ko, į pasiūlos koncentravimą ir kainų stabilizavimą [31], taigi pagrindiniais šio BRO dalyviais. Šiuo klausimu šioje konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad „[GO] yra pagrindiniai bendrosios rinkos, kurios decentralizuotą veikimą jos užtikrina savo lygmenyje, organizavimo elementai“ [32].

29 1979 m. birželio 26 d. Sprendimas *McCarren* (177/78, EU:C:1979:164, 9 punktas); 2003 m. sausio 16 d. Sprendimas *Hammarsten* (C-462/01, EU:C:2003:33, 26 punktas) ir 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimas *Kuipers* (C-283/03, EU:C:2005:314, 32 punktas).

30 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 94 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2009 m. spalio 1 d. Sprendimas *Compañía Española de Comercialización de Aceite* (C-505/07, EU:C:2009:591, 55 punktas).

31 Šiuo klausimu taip pat žr. Reglamento Nr. 1308/2013, kuriuo pakeistas Reglamentas Nr. 1234/2007, 131 konstatuojamąją dalį.

32 Dėl bendros informacijos apie GO vietą BŽŪP nurodau savo išvadą byloje *Fruition Po* (C-500/11, EU:C:2013:259, be kita ko, 24–31 punktai).

71. Todėl, jei BRO reglamentuojančiuose reglamentuose ir jų įgyvendinimo reglamentuose Taryba numato tam tikras derinimo priemones, taip ji atmeta konkurencijos taisyklių taikymą ir, be kita ko, SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytą antikonkurencinių kartelių draudimą. Kitaip tariant, šiuos reglamentus atitinkantys GO ir GOA susitarimai, sprendimai ir veiksmai neabejotinai išvengia pastarosios nuostatos taikymo.

72. Taigi šiuo atveju, atsižvelgiant į pirmąjį klausimą, reikia išanalizuoti vaidmenį, pagal šioje byloje reikšmingus reglamentus patikėtą GO ir GOA kaip pagrindiniams BRO, būtent vaisių ir daržovių BRO, dalyviams.

– Būtinybė, visų pirma pateisinama BRO srityje GO ir GOA suteiktu vaidmeniu

73. Kalbant apie GO [33], jos tenkina privalomą poreikį stiprinti gamintojų padėtį rinkoje ir apibrėžiamos kaip juridiniai asmenys, savanoriškumo ir naudingumo pagrindu steigiami gamintojų iniciatyva, siekiant, be kita ko, tam tikrų tikslų. Paprastai šie gamintojai siekia sutelkti savo išteklius, kad atkurtų savo ir jų produktų galutinės grandies rinkoje veikiančių ekonominių subjektų komercinių santykių pusiausvyrą ir visų pirma sustiprintų savo derybinę galią parduodant savo produktus. GO jungiasi į asociacijas pagal veiksmų programą. GO reikia pripažinti gamintojų grupes, įrodžiusias, be kita ko, minimalų gamintojų skaičių ir tam tikrą realizuotinos produkcijos kiekį (žr. Reglamento Nr. 2200/96 15–23 straipsnius).

74. GO steigiamos siekiant teisės aktuose tiksliai apibrėžto tikslo [34]. GO steigimo tikslai, be kita ko, yra gamybos planavimas ir jos pritaikymas prie paklausos, pasiūlos koncentracijos skatinimas ir narių produkcijos pateikimas rinkai, taip pat gamybos sąnaudų mažinimas ir gamintojų kainų stabilizavimas [35].

75. Kad pasiektų šiuos tikslus, GO turi kontroliuoti pardavimo sąlygas ir, be kita ko, savo narių gamintojų produktų pardavimo kainas. Pastarieji savo ruožtu įsipareigoja taikyti tam tikras GO nustatytas taisykles, būti tik vienos GO nariai ir visą savo produkciją parduoti tik per tą GO, kuriai jie priklauso [36]. Taip pat reikėtų pažymėti, kad kiekviename sektoriuje nustatomos ribinės vertės, grindžiamos gamintojų skaičiumi arba parduodamos produkcijos verte, ir GO privalo pasiekti šias vertes, kad būtų pripažinta.

76. Be to, GO pagal atitinkamus teisės aktus gali burtis į GOA [37] arba į profesines organizacijas [38].

77. Reglamento Nr. 1234/2007 125c straipsnyje numatyta, kad šių uždavinių įgyvendinimas patikėtas ir GOA [39].

33 Žr., be kita ko, Reglamento Nr. 2200/96 7 ir 16 konstatuojamąsias dalis ir 11–18 straipsnius, Reglamento Nr. 1182/2007 3 ir 4 straipsnius ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnį.

34 Žr., be kita ko, Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies b punktą ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio c punktą, taikytinus pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, kuriais pakartojamas 1972 m. vasario 16 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 335/72, kuriuo nustatomos baltojo cukraus ir nepakeistos būklės žaliavinio cukraus eksporto grąžinamosios išmokos (OL L 42, 1972, p. 8), 13 straipsnis.

35 Žr. Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies b punktą, kurio turinys pakartotas Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmoje pastraipoje.

36 Žr., be kita ko, Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies c punktą.

37 Žr. Reglamento Nr. 2200/96 16 straipsnį, Reglamento Nr. 1182/2007 5 straipsnį ir Reglamento Nr. 1234/2007 125c straipsnį.

38 Žr. Reglamento Nr. 2200/96 19–21 straipsnius, Reglamento Nr. 1182/2007 20 ir 21 straipsnius ir Reglamento Nr. 1234/2007 123 straipsnį.

39 Pagal šią nuostatą, priimtą Reglamentu Nr. 361/2008, valstybės narės prašomos gali pripažinti gamintojų organizacijų asociaciją, jei valstybė narė mano, kad ši asociacija gali veiksmingai vykdyti šią veiklą, ir ši asociacija neužima dominuojančios padėties konkrečioje rinkoje, nebent tai yra būtina BŽŪP tikslams pasiekti.

78. Taikytinuose teisės aktuose numatyta, kad šių dalyvių paskirtis yra: i) užtikrinti gamybos planavimą ir jos pritaikymą prie paklausos, be kita ko, pagal kiekį ir kokybę, ii) skatinti pasiūlos koncentraciją ir pateikti narių produkciją rinkai, iii) mažinti gamybos sąnaudas ir sureguliuoti gamintojų kainas ir iv) skatinti aplinką tausojančią auginimo praktiką, gamybos techniką ir atliekų tvarkymą, be kita ko, siekiant apsaugoti vandens, dirvožemio, kraštovaizdžio kokybę ir išlaikyti ir (arba) skatinti biologinę įvairovę [40].

79. Taigi, siekdamos veiksmingai įgyvendinti šiuos uždavinius, GO ir GOA gali, pirma, nuspręsti, kad būtina derėtis dėl visų jų narių produktų pardavimo sąlygų tiesiogiai su pirkimo grupėmis.

80. Antra, jos gali nuspręsti, kad būtina imtis rinkai pateikiamų produkcijos kiekių valdymo priemonių.

81. Šiuo klausimu Sąjungos teisės aktuose buvo aiškiai numatyta, kad GO gali taikyti *pasitraukimo priemones*, t. y. nuspręsti tam tikrais laikotarpiais, kurie, jų nuomone, yra tinkami, neparduoti tam tikro produktų kiekio. Tuo metu, kai buvo taikomas Reglamentas Nr. 2200/96, t. y. iki 2007 m. pabaigos, šios priemonės buvo laikomos intervencinėmis priemonėmis, kurių imasi GO ir kurios gali būti taikomos ir jų nariams, ir ne jų nariams, jeigu šios GO buvo laikomos atstovaujančiosiomis [41]. Norint valdyti šių pasitraukimo operacijų sistemą, įgyvendinamą per fondą ir veiksmų programą [42], iš tiesų būtina, kad GO ir GOA būtų tam tikru mastu kontroliuojamos kaip subjektai, įgalioti parengti taisykles, kurias atitinkama valstybė narė gali padaryti privalomas visiems konkrečios srities gamintojams. Pasitraukimo priemonių sistema buvo iš esmės pakeista Reglamentu Nr. 1234/2007, nes dabar jos jau nebelaikomos krizių prevencijos ir valdymo veiksmų programos dalimi [43].

82. Be šių pasitraukimo priemonių, GO ir GOA taip pat turi teisę *planuoti gamybą* siekdamos pritaikyti ją prie paklausos pagal atitinkamuose teisės aktuose apibrėžtus tikslus [44].

83. Iš visų šių nuostatų darytina išvada, kad iš GO ir GOA neišvengiamai reikalaujama atlikti lemiamą vaidmenį centralizuojant jų narių produktų pateikimą rinkai. *Iš esmės jos yra kolektyvinio derinimo forumai*.

84. Kad teisės aktai, susiję su BRO, būtų veiksmingi, įgyvendinant šių organizacijų uždavinius būtina, kad tam tikriems jų veiksmams, kurie yra griežtai būtini jų uždaviniams įgyvendinti, galėtų būti netaikomos konkurencijos taisyklės. Kad galėtų įgyvendinti joms Sąjungos teisės aktų leidėjo patikėtus uždavinius, šios organizacijos turi nustatyti tokias koordinavimo ir derinimo formas, kurioms nebūtų taikomi rinkos principai ir kurie todėl neatitiktų konkurencijos sampratos.

85. Iš tiesų, kaip jau yra pažymėjęs Bendrasis Teismas [45], norint pasiekti šiuos tikslus, neišvengiamai būtina, kad atitinkama GO galėtų faktiškai kontroliuoti pardavimo sąlygas ir ypač pardavimo kainą. Gamintojai nariai įsipareigoja užtikrinti būtent tokią kontrolę, laikydamiesi tam tikros drausmės pagal Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies c punktą.

40 Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalis, Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmos pastraipos c punktas (pastarajame jau nebenumatyta skatinti aplinką tausojančią auginimo praktiką, gamybos techniką ir atliekų tvarkymą, be kita ko, siekiant apsaugoti vandens, dirvožemio, kraštovaizdžio kokybę ir išsaugoti ir (arba) skatinti biologinę įvairovę, tačiau tai iš dalies numatyta šio reglamento 125c straipsnio 1 dalies a punkte).

41 Žr., be kita ko, Reglamento Nr. 2200/96 16 ir 18 konstatuojamąsias dalis ir 23 bei 24 straipsnius.

42 Reglamento Nr. 2200/96 15–18 straipsniai.

43 Žr. Reglamento Nr. 1234/2007 103c straipsnio 2 dalies a punktą.

44 Žr. Reglamento Nr. 1182/2007 9 straipsnio 2 dalies a punktą, Reglamento Nr. 2200/96 15 straipsnio 2 dalies a punktą ir 3 straipsnį ir Reglamento Nr. 1234/2007 103c straipsnio a punktą.

45 Žr. 2009 m. rugsėjo 30 d. Sprendimą *Prancūzija / Komisija* (T-432/07, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:373, 53–56 punktai).

86. Vis dėlto tai nereiškia, kad skirtingos GO ir GOA gali veikti susiderinusios siekdamos nustatyti kainas. Be to, tai neturėtų lemti SESV 101 straipsnio 1 dalies netaikymo veiksmams, kurių imasi subjektai ar organizacijos, kurių jų nariai neįgaliojo prekiauti savo produktais. Šį aspektą toliau išnagrinėsiu išsamiau.

87. Be minėtų bendrųjų išimčių, minėtų subjektų veiksmams tam tikru mastu neturi būti taikomos konkurencijos taisyklės, be kita ko, SESV 101 straipsnio 1 dalis, kad nebūtų panaikintas BRO reglamentuojančiais reglamentais nustatytų reguliavimo mechanizmų poveikis.

88. Užuot kalbėjus apie „specialiąją“ išimtį, reikia nustatyti visas Sutartyse numatytos žemės ūkio išimties sukeliamas pasekmes.

89. Ar vis dėlto, kaip teigė kai kurios į bylą įstojusios šalys, pakanka, kad GO ir GOA nustatytos priemonės kaip nors padėtų įgyvendinti šioms organizacijoms BRO reglamentuojančiais reglamentais patikėtus uždavinius, kad joms galima būtų netaikyti konkurencijos teisės?

90. Manau, kad ne.

91. Kaip paaiškinsiu toliau, konkurencijos taisyklės neturėtų būti taikomos tik tiems veiksmams, kurie priskiriami GO, GOA ir profesinėms organizacijoms, atsakingoms už atitinkamų produktų pateikimą rinkai, specialiai patikėtiems uždaviniams.

– Būtinybė, kurią lemia vaidmuo, pavestas GO ir GOA, atsakingoms už atitinkamų produktų pateikimą rinkai

92. Nereikia nė sakyti, kad konkurencijos teisės taikymo konkrečioms priemonėms išimtys negali būti pripažįstamos remiantis vien tuo, kad, kaip teigia atitinkamos GO ir GOA, jos padeda siekti bendrųjų tikslų, pavyzdžiui, mažinti gamybos sąnaudas arba sureguliuoti gamintojų kainas.

93. Apskritai, kaip teigia Komisija, reikėtų patikslinti, jog tam, kad nagrinėjamiems veiksmams nebūtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis, reikia įsitikinti, kad jie iš tikrųjų atliekami „tinkamu lygmeniu“ ir „tinkamo subjekto“, t. y. GO ar GOA, *faktiškai įgaliotos valdyti atitinkamo produkto gamybą ir pateikimą rinkai*.

94. Be atvejų, kai nagrinėjamą BRO nustatančiu reglamentu tiksliai apibrėžiamos konkrečios priemonės, kurių gali imtis GO ir GOA, pavyzdžiui, minėtos pasitraukimo priemonės, GO ir GOA tarpusavio arba galimai įtraukiant ne narius rinkos dalyvius taikomiems veiksmams turi būti taikomos konkurencijos taisyklės.

95. Be to, kainų, pagaminto kiekio ir konfidencialios komercinės informacijos perdavimo derinimas negali būti nustatomas slaptu susitarimu tarp įvairių GO ir GOA arba subjekto, kuris, nepaisant jo tikrojo ar menamo pavadinimo, nėra savo narių įgaliotas pateikti rinkai konkrečius produktus.

96. Man atrodo, kad šis reikalavimas netiesiogiai, bet neišvengiamai kyla iš taikytinų teisės aktų, kuriuose apibrėžiami šiems subjektams patikėti pasiūlos koncentravimo ir kainų stabilizavimo uždaviniai. Tam, kad įvairių GO ar GOA tarpusavio derinimo veiksmams nebūtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis, tai turi būti aiškiai numatyta nagrinėjamą BRO reglamentuojančiuose teisės aktuose.

97. Taigi Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies c punkte, Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta, kad GO suteiktas vaidmuo susijęs tik su organizacijos narių ar jos gamintojų produktais.

98. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas [46] jau turėjo progą nuspręsti, kad Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies b punkto 2 papunktyje numatytas pasiūlos koncentracijos skatinimas įmanomas tik jeigu didelė narių produkcijos dalis parduodama per gamintojų organizaciją. Nesant šio reikalavimo GO ir (arba) GOA nustatytos priemonės turėtų tik labai ribotą poveikį rinkai ir pasiūlos koncentracijai.

99. Tačiau būtent vaidmens, kurį šiems subjektams gali tekti atlikti koncentruojant pasiūlą ir galiausiai stabilizuojant kainas, efektyvumas gali pateisinti tai, kad jie taiko tokias derinimo formas, kurioms netaikomos konkurencijos taisyklės ir visų pirma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

100. Todėl, be intervencinių priemonių, kurios yra griežtai numatytos BRO reglamente, mano nuomone, derinimo veiksmams, kurių imtasi ne tik tarp įvairių GO ir GOA, bet kurių imasi ir subjektai, kurie nėra atsakingi už didelę jų narių produkcijos dalį, turi būti taikomos konkurencijos taisyklės.

101. Iš tiesų veiksmai, kurių imasi GO arba GOA, faktiškai atsakingos už savo narių produkcijos ir produktų pateikimo rinkai valdymą, prilygintini veiksmams, kurių imamasi bendrovėje ar grupėje, kuri atitinkamoje rinkoje ir atsižvelgiant į žemės ūkio rinkos ypatumus prisistato kaip vienas ir tas pats ūkio subjektas. Tokiems „vidaus“ veiksmams konkurencijos teisė netaikoma. Esant tokiai struktūrai atstovaujami ūkininkai jų produktų pardavimo tikslais visai nekontroliuoja derybų dėl produktų ir kainų.

102. Tačiau ir vėlgi neatsižvelgiant į taikytinuose teisės aktuose aiškiai numatytas nuostatas, GO ir GOA tarpusavio veiksmai ar subjektų, kuriems nepavesta parduoti jų narių produkcijos, veiksmai arba GO ir (arba) GOA ir kitų subjektų tarpusavio veiksmai atitinkamoje rinkoje negali išvengti šių taisyklių taikymo, nes jie atliekami tarp ūkio subjektų, kurie laikomi savarankiškais.

103. Iš tiesų, nors su BRO susijusiais teisės aktais siekiamas pasiūlos koncentracijos tikslas reiškia, kad faktiškai už produkcijos pardavimą atsakingų GO ir GOA nariai gali tarpusavyje derinti veiksmus, tai nereiškia, kad antikonkurencinius kartelius reglamentuojančios taisyklės netaikomos įvairių GO, GOA ir kitų subjektų, kurie gali būti nepripažįstami teisės aktais, sudarytiems susitarimams, susijusiems su gamybos ir pardavimo sąlygomis. Jis taip pat neįteisina šių subjektų tarpusavio veiksmų, be kita ko, kainų nustatymo, jei šis subjektas nekontroliuoja savo narių produktų pardavimo. Tokiu atveju tai jau nebe pasiūlos koncentracija, o subjektų, kurie ir toliau konkuruoja tarpusavyje galutinėje atitinkamo produkto rinkoje, tarpusavio veiksmų derinimas.

104. Žinoma, atrodo, kad šį reikalavimą galima nesunkiai apeiti jungimo būdu sukuriant dideles GO ar GOA. Vis dėlto nereikia pamiršti, kad GO ar GOA dydis yra tas aspektas, į kurį iš esmės atsižvelgiama organizacijos pripažinimo ar jo išlaikymo etapu. Iš tiesų su BRO susijusiuose teisės aktuose aiškiai numatyta, kad valstybės narės paprašytos gali pripažinti GO arba GOA, jei, be kita ko, ji „neužima dominuojančios padėties atitinkamoje rinkoje“, nebent tai yra būtina BŽŪP tikslams pasiekti [47].

105. Todėl bet kokiam elgesiui ar veiksmams, kurie viršija tai, kas griežtai būtina GO ir GOA patikėtiems uždaviniams įgyvendinti jų narių gamintojų atžvilgiu, gali būti taikomas kartelių draudimas, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

46 Žr. 2009 m. rugsėjo 30 d. Sprendimą *Prancūzija / Komisija* (T-432/07, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:373, 53–56 punktai).

47 Dėl GO žr. Reglamento Nr. 1182/2007 4 straipsnio 1 dalies g punktą ir Reglamento Nr. 1234/2007 125c straipsnio 1 dalies g punktą, o dėl GOA žr. Reglamento Nr. 1182/2007 5 straipsnio pirmos pastraipos b punktą ir Reglamento Nr. 1234/2007 125c straipsnio pirmos pastraipos b punktą.

106. Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti taip, kad, net jei GO, GOA ir profesinių organizacijų susitarimams, sprendimams ir veiksmams netaikomos jokios bendrosios išimtys, paeiliui numatytos Reglamento Nr. 26 2 straipsnyje, Reglamento Nr. 1184/2006 2 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1234/2007 176 straipsnyje, gali būti netaikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytas kartelių draudimas, patikrinus, kad, pirma, šis elgesys yra būtinas arba leidžiamas siekiant įgyvendinti GO, GOA ar profesinei organizacijai, faktiškai atsakingai už atitinkamų produktų pardavimą, patikėtą uždavinį ir, antra, jo imamasi atsižvelgiant į su atitinkamu BRO susijusius teisės aktus ir laikantis šių teisės aktų.

Dėl antrojo klausimo

107. Antruoju prejudiciniu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar pagrindinėje byloje ginčijamiems veiksmams, kuriais atitinkamai siekiama: i) kolektyviai nustatyti minimalią kainą, ii) susitarti dėl rinkai pateikiamų produktų kiekio ir iii) keistis neskelbtina ar strategine informacija, gali būti netaikomas SESV 101 straipsnis, nes jais siekiama, be kita ko, įgyvendinti GO ir GOA pavestus gamybos kainų stabilizavimo ir gamybos pritaikymo prie paklausos uždavinius (žr. Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalį, Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnį ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmą pastraipą).

108. Pirmiausia reikėtų pabrėžti, kad visų pirma per posėdį nurodyta aplinkybė, kad atitinkami dalyviai ėmėsi priemonių siekdami įveikti tariamus ar tikrus garbanotųjų trūkažolių augintojų sunkumus, be kita ko, atsižvelgdami į sunkią ekonominę padėtį kovojant su dideliais platintojais, neturi lemiamos reikšmės. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra patikslinęs, jog net darant prielaidą, kad yra įrodyta, kad susitarimo šalys veikė neturėdamos jokio subjektyvaus ketinimo apriboti konkurenciją, bet siekė pašalinti krizės pasekmes sektoriuje, tokie svarstymai nebūtų svarbūs taikant SESV 101 straipsnio 1 dalį, tačiau prireikus juos galima nagrinėti siekiant taikyti to paties straipsnio 3 dalyje įtvirtintą draudimo išimtį [48].

109. Be to, nesiekiant iš anksto nuspręsti dėl faktinių aplinkybių nagrinėjimo, nes galiausiai tai turi padaryti tik nacionalinis teismas, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos informacijos, šioje byloje nagrinėjami veiksmai atliekami ne tik GO ar GOA, kuri atsakinga už jų narių produktų pardavimą, bet daug platesniame kontekste. Remiantis *Autorité de la concurrence* atliekant tyrimus surinkta informacija, ginčijamus veiksmus taikė ne tik dešimt GO ir keturios GOA, bet ir penkios nepripažintos grupės, kurioms pagal atitinkamus teisės aktus nėra pavesta jokių konkrečių uždavinių.

110. Todėl pirmiausia reikia pateikti tam tikras pirmines pastabas dėl priemonių, kurių faktiškai gali imtis įvairios grupės ir GO kainų stabilizavimo ir gamybos pritaikymo prie paklausos srityje.

111. Antra, atsižvelgdamas į šiuo klausimu padarytas išvadas, iš eilės išnagrinėsiu pagrindinėje byloje nagrinėjamas įvairių rūšių priemones, dėl kiekvienos iš jų išskirdamas atvejus, kai jos yra susijusios su GO ar GOA, atsakingų už savo narių produktų pardavimą, nariais (toliau – vidinė konfigūracija), ir atvejus, kai šias priemones taiko subjektai, kurie, nors ir laikomi GO ar GOA, bet nėra atsakingi už savo narių produktų pardavimą, pagal skirtingas GO ir GOA, ir (arba) pagal nepripažintus subjektus (toliau – išorinė konfigūracija).

48 Žr., be kita ko, 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimą *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* (C-209/07, EU:C:2008:643, 19–21 punktai).

Pirminiai argumentai dėl priemonių, kurias GO ir GOA gali taikyti įgyvendindamos savo uždavinį reguliuoti kainas ir pritaikyti gamybą prie paklausos

112. Kaip jau minėjau, GO ir GOA dėl joms patikėto vaidmens kainų stabilizavimo ir gamybos pritaikymo prie paklausos srityse gali taikyti konsultavimosi ir derinimo su savo nariais formas.

113. Šioje byloje kyla pagrindinis klausimas, ar dėl tokio kainų stabilizavimo ir gamybos pritaikymo uždavinio GO ar GOA ir suderinus su jų nariais gali būti nustatomos produktų, kuriems taikomas BRO, minimalios pardavimo kainos.

114. Manau, kad to negalima įsivaizduoti jokiomis aplinkybėmis.

115. Iš tiesų, esant vidinei konfigūracijai, jei GO ar GOA nariai tikrai pavedė šiai organizacijai, kaip tai reikalaujama pagal su BRO susijusius teisės aktus, įgyvendinti uždavinį prekiauti visais arba beveik visais jų produktais, atrodo būtina, kad GO ir GOA privalo suderėti su gamintojais vieną kainą, taikomą visiems šiems produktams. GO arba GOA jų nariai tam tikra prasme suteikia joms vienintelės derybininkės, įgaliotos derėtis su galutinėje pramonės grandyje esančiais dalyviais, statusą. Ši viena kaina, kuri nustatoma pagal pardavimo laikotarpius ir atitinkamo produkto kokybę, paprastai yra kintama.

116. Todėl, jei pavedus GO ir GOA prekiauti visa atitinkama produkcija nustatoma tokia viena kaina, paprastai nėra prasmės vieno iš šių subjektų viduje nustatyti *minimalios kainos*, kurios niekaip negalima keisti.

117. Iš tiesų minimalios kainos nustatymo praktika turi prasmę tik tokiomis aplinkybėmis, kai atitinkamo produkto gamintojai vis dar turi tam tikrų galių derėtis dėl šio produkto pardavimo kainos.

118. Kaip, be kita ko, pažymėjo *Autorité de la concurrence*, GO ir (arba) GOA patikėtą „gamintojų kainų stabilizavimo“ („stabilising producer prices“) uždavinį reikia suprasti atsižvelgiant į BRO siekiamą rinkų stabilizavimo tikslą ir į priemones, kurios yra aiškiai numatytos Sąjungos teisės aktuose (pasitraukimo priemonės ir (arba) gamybos planai), ir jis negali reikšti, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma minimalių kainų nustatymui, kuris, atrodo, nagrinėjamas pagrindinėje byloje, t. y. visoms GO (GOA) privalomų kainų, taikytinų visiems nagrinėjamiems produktams arba daugumai nacionalinių produktų, nustatymui.

119. Kalbant apie išorinę konfigūraciją, nors pagal atitinkamas paeiliui taikomas nuostatas [49] GO ir (arba) GOA pavesti svarbūs uždaviniai, būtent koncentruoti pasiūlą ir stabilizuoti gamintojų kainas, šių uždavinių svarbos negalima aiškinti taip, kad dėl jų leidžiami slapti veiksmai, kuriais nustatomos kainos, bendrai privalomos visiems jų nariams ir visiems parduodamiems produktams.

120. Galiausiai SESV 101 straipsnio netaikymo negalima išplėsti GO ir GOA tarpusavio arba nepripažintų subjektų ar grupių viduje taikomiems derinimo veiksmams.

49 Žr. Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalies b punktą ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnį. Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirma pastraipa (redakcija, išdėstyta Reglamentu Nr. 361/2008).

Pagrindinėje byloje nagrinėjamų priemonių analizė

– Dėl kolektyvinio kainų nustatymo praktikos

121. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, kainų nustatymo praktikai *tarp* GO ar GOA arba tarp jų ir kitų subjektų, t. y. esant išorinei konfigūracijai, bet kuriuo atveju turėtų būti taikoma konkurencijos teisė, patikslinus, jog yra pripažinta, kad kainų nustatymo praktika dėl savo paties tikslo laikoma kenksminga tinkamam konkurencijos veikimui [50].

122. Ši išvada taikoma ir tuo atveju, kai subjektui, nors ir pavadintam GO ar GOA, jo nariai faktiškai nepavedė prekiauti savo produktais. Atrodo, kad taip yra kalbant apie pagrindinėje byloje nurodytas „valdymo“ GOA [51].

123. Kalbant apie vidinę konfigūraciją, pratęsdamas tai, ką jau nurodžiau, minimalių kainų nustatymas GO ar GOA, kurios yra faktiškai atsakingos už pardavimą, neturi loginio pagrindo vien dėl vienos jos narių produktų kainų sistemos taikymo.

124. Apskritai man atrodo naudinga priminti, kad, atsižvelgiant į, be kita ko, bendro BRO sistemos struktūrą, kainų stabilizavimas ar sureguliavimas neabejotinai turi vykti taikant teisės aktuose, susijusiuose su BRO, aiškiai numatytas priemones, kuriomis siekiama sureguliuoti atitinkamai rinkai pateikiamų produktų kiekį, t. y. pasitraukimo priemones ir gamybos planus, kurie gali būti įgyvendinti GO ir GOA.

125. Šis kainų stabilizavimo ar sureguliavimo uždavinys gali būti įgyvendintas, pavyzdžiui, atitinkamai GO ar GOA išplatinus informaciją, parodančią rinkos tendencijas, tačiau jo niekaip nepavyktų įgyvendinti nustatant rekomenduojamų kainų skalę. Įgyvendinant šį uždavinį atitinkamos GO ar GOA taip pat gali pateikti tam tikras rekomendacijas, siekdamos paveikti rinkai pateikiamų produktų kiekį.

126. Šiuo klausimu laikausi nuomonės, kad, siekiant pateisinti GO ir GOA tarpusavyje taikytą minimalių kainų praktiką, negalima remtis tuo, kad egzistavo vadinamosios „pasitraukimo“ kainos, kurias teoriškai buvo galima taikyti dar prieš įgyvendinant bendrą BRO Reglamentu Nr. 1234/2007. Iš tiesų pasitraukimo kaina apibrėžiama kaip kaina, už kurią mažesne kaina organizacijai priklausantys gamintojai nepateiks parduoti *tam tikro* savo narių pateiktų produktų *kiekio* (užuot pateikę juos visus), kadangi pastarieji gauna už tai kompensaciją. Likusiai GO ir GOA narių produkcijai ir toliau taikomi rinkos dėsniai, todėl ji negali būti parduodama šių narių iš anksto nustatyta minimalia kaina.

127. Todėl įmonių asociacijų susitarimui, sprendimui ar suderintiems veiksmams dėl kainų, be kita ko, kuriais siekiama nustatyti minimalią kainą, bet kuriuo atveju negali būti savaime netaikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

128. Galiausiai, nesvarbu, ar būtų kalbama apie politiką toje pačioje GO ar GOA, kuriai pavesta prekiauti savo narių produktais, ar tarp skirtingų GO ar GOA, manau, kad gamintojų tarpusavyje taikoma minimalių kainų nustatymo politika negali išvengti SESV 101 straipsnio taikymo.

50 Žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51 punktas).

51 Atsakydama į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą, Komisija nurodė, kad šios Prancūzijos teisėje pripažįstamos „valdymo“ GOA, nenumatytos BRO teisės aktuose, nėra įgaliotos parduoti produktų. Jos atlieka nacionalinį koordinacinį vaidmenį pagal produktus ir jų grupes, kad geriau pritaikytų pasiūlą prie paklausos ir optimizuotų krizių prevencijos ir valdymo veiksmus.

– Dėl rinkai pateikiamo kiekio derinimo veiksmų

129. Reikia pripažinti, kad rinkai pateikiamų produktų kiekio derinimo veiksmai gali padėti suplanuoti gamybą ir pritaikyti ją prie paklausos, be kita ko, kai žemės ūkio gamyba yra suskaidyta ir todėl gali atsirasti disbalansas, nes atitinkamų produktų paklausa paprastai yra labai koncentruota. Galiausiai jie gali padėti ne tik užtikrinti atitinkamų rinkų stabilizavimą, sureguliuojant rinkoje siūlomų produktų pobūdį ir kiekį, bet ir sureguliuoti kainas, kad būtų išlaikytas tinkamas žemės ūkio bendruomenės gyvenimo lygis.

130. Bylai reikšminguose teisės aktuose šiuo klausimu nurodyta, kad GO ar GOA gali priimti taisykles, skirtas konkretaus produkto pasiūlos mastui prie rinkos reikalavimų pritaikyti, t. y. suplanuoti konkrečiu momentu siūlomų produktų kiekį, kad būtų išlaikytas tam tikro lygio pardavimas.

131. Prieš priimant bendrą BRO Reglamentu Nr. 1234/2007, šioje srityje taikomuose teisės aktuose buvo numatyta galimybė nustatyti pasitraukimo priemones, kurios leistų nustatyti trumpalaikius veiksmų planus, koreguojant rinkai pateikiamą produktų kiekį. Taip GO ir GOA galėjo nuspręsti tam tikrais laikotarpiais neparduoti tam tikro jų narių pateiktų produktų kiekio.

132. Taigi, kaip jau nurodžiau pirmiau, galimybė taikyti šias priemones vis dėlto buvo apribota Reglamentu Nr. 1234/2007, nes nuo šiol jos numatytos tik kaip krizių prevencijos ir valdymo priemonės, kurios iš esmės nebegali būti taikomos visiems gamintojams, kaip buvo anksčiau.

133. Tačiau, tęsdamas pirmiau pateiktas pastabas dėl kainų reguliavimo veiksmų, laikausi nuomonės, kad, neatsižvelgiant į galimybę įgyvendinti pasitraukimo priemones pagal prieš tai patvirtintus trumpalaikius planus (visų pirma pagal Reglamento Nr. 2200/96 23 straipsnį) [52], derinimo veiksmus, susijusius su rinkai pateikiamu produktų kiekiu, reikia vertinti skirtingai, atsižvelgiant į numatytą konfigūraciją.

134. Esant vidinei konfigūracijai, ši nuostata gali būti netaikoma tokioms priemonėms, kurių imamasi pagal Sąjungos teisės aktuose numatytus gamybos planus, jei jomis faktiškai siekiama sureguliuoti gamybą, kad būtų stabilizuotos atitinkamų produktų kainos.

135. Tačiau, esant išorinei konfigūracijai, tokie veiksmai negali išvengti SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo. Reikia pabrėžti, kad nuo tada, kai Reglamente Nr. 1234/2007 buvo nustatytas bendras BRO, GO ir GOA nustatytų pasitraukimo priemonių taikymo nebegalima išplėsti gamintojams, kurie nėra šių subjektų nariai.

136. Šiuo atveju atrodo, kad veiksmai, kuriais kaltinama, pasireiškė derinimu, kuriuo buvo ribojamas ir bendrai kontroliuojamas visai garbanotųjų trūkažolių rinkai pateikiamas kiekis. Toks nacionalinio masto susitarimas, kurį sudarė kelios GO ir GOA ir dėl kurio galiausiai ilgainiui apribota gamyba, negali išvengti konkurencijos taisyklių taikymo.

– Dėl keitimosi strategine informacija praktikos

137. Vadovaujantis pirmiau išdėstytu požiūriu, reikia atskirti veiksmus, kurių buvo imamasi vienoje GO ar GOA, ir veiksmus, kuriais iš tikrųjų buvo siekiama įgyvendinti globalią ir nacionalinę kainų politiką tarp visų gamintojų, neatsižvelgiant į tai, ar jie priklauso kuriai nors iš šių organizacijų ar asociacijų.

52 Atrodo, kad taip yra pagrindinėje byloje. Iš pagrindinės bylos medžiagos matyti, kad nuo 1998 m. iki 2007 m. GOA taikė pasitraukimo priemones, pagal kurias GO ir jų asociacijos galėjo tam tikrą laikotarpį neparduoti tam tikro savo narių pateiktų produktų kiekio.

138. Esant vidinei konfigūracijai reikia pripažinti, kad BRO srityje GO ir GOA pavesti uždaviniai neabejotinai apima keitimąsi strategine informacija GOA. Iš tiesų kainų stabilizavimo ir (arba) gamybos planavimo ir jos pritaikymo prie paklausos uždavinius būtų labai sunku įgyvendinti neperduodant duomenų, susijusių su gaminamų rūšių pobūdžiu ir kiekiais, taip pat su parduodamais ar laikomais kiekiais.

139. Ši būtinybė pripažinta Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 543/2011 [53], kurio 23 straipsnyje nustatyta, jog „valstybės narės užtikrina, kad gamintojų organizacijos turėtų reikiamą personalą, infrastruktūrą ir įrangą, kurių reikia <…> kad būtų vykdomos esminės jų funkcijos“, visų pirma susijusios su „žiniomis apie jų narių produkciją“ ir „narių produkcijos surinkimu, rūšiavimu, sandėliavimu ir pakavimu“.

140. Todėl, esant tokiai vidinei konfigūracijai, teismas turi patikrinti, ar informacijos mainai, kuriais kaltinama, yra neatsiejami nuo GO ir GOA uždavinių įgyvendinimo ir todėl jiems negali būti taikomos konkurencijos srities taisyklės, be kita ko, SESV 101 straipsnio 1 dalis.

141. Tačiau, esant išorinei konfigūracijai, informacijos mainų praktikai turi būti taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

142. Grįžtant prie pagrindinės bylos, atrodo, kad nagrinėjamus informacijos mainus sudarė GO, GOA ir kitų konkuruojančių subjektų tarpusavio informavimas apie kainas. Man atrodo, negalima daryti išvados, kad šie informacijos mainai yra priskirtini GO ar GOA BRO srityje pavestiems uždaviniams.

143. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, jog pagal suformuotą jurisprudenciją informacijos mainai gali būti laikomi turinčiais antikonkurencinį tikslą, jei dėl jų gali būti pašalintas netikrumas, susijęs su numatomu atitinkamų įmonių elgesiu [54].

144. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis informacijos mainai gali būti laikomi atitinkančiais konkurencijos taisykles: jeigu rinka nėra labai koncentruota, informacija teikiama viešai ir apibendrintai, ir jei informacija nėra panaši į kainų skales ir (arba) neleidžia nustatyti visų ūkio subjektų išlaidų.

145. Taigi žemės ūkio rinkoms būdingi tam tikri ypatumai, be kita ko, nulemti BRO, kuris gali pateisinti informacijos mainus švelnesnėmis sąlygomis nei mažiau apibrėžtoje rinkoje.

146. Tačiau šiuo atveju atrodo, jog neįrodyta, kad ginčijami informacijos mainai, kurių tikslas tikriausiai buvo susitarti dėl nagrinėjamų produktų kainų, buvo būtini dėl nagrinėjamos rinkos specifiškumo.

147. Todėl Reglamento Nr. 2200/96 11 straipsnio 1 dalį, Reglamento Nr. 1182/2007 3 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmą pastraipą, kuriose kaip vienas iš GO ir jų asociacijoms nustatytų tikslų yra gamybos kainų stabilizavimas ir gamybos pritaikymas prie paklausos, reikia aiškinti taip, kad GO ir (arba) GOA kolektyvinio minimalių kainų nustatymo veiksmai negali visais atvejais savaime išvengti SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo. Keitimosi strategine informacija apie šių organizacijų ar jų asociacijų viduje ar tarpusavyje taikomas minimalias kainas veiksmai taip pat neišvengia SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatyto kartelių draudimo motyvuojant vien tuo, kad šie mainai gali padėti siekti GO ir jų asociacijoms pavestų bendrųjų tikslų. Kad taip būtų, nacionalinis

53 2011 m. birželio 7 d. Komisijos reglamentas, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės (OL L 157, 2011, p. 1).

54 Žr., be kita ko, 1998 m. gegužės 28 d. Sprendimą *Deere / Komisija* (C-7/95 P, EU:C:1998:256, 88 punktas).

teismas turėtų išsiaiškinti, ar, pirma, nagrinėjami veiksmai yra būtini arba leidžiami, kad būtų įgyvendintas GO, GOA ar profesinei organizacijai, kuriai faktiškai pavesta prekiauti atitinkamais produktais, pavestas uždavinys, ir, antra, jie yra taikomi atsižvelgiant į teisės aktus, susijusius su atitinkamu BRO, ir juos atitinka.

148. Pagrindinėje byloje nagrinėjami veiksmai, kuriuos tarpusavyje įgyvendino įvairios GO, GOA ir nepripažinti subjektai ir kuriais siekta nustatyti minimalias kainas, suderinti kainas ir keistis strategine informacija, nėra tokie veiksmai, kuriems būtų galima savaime netaikyti SESV 101 straipsnio 1 dalies.

Išvada

149. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Cour de Cassation* (Prancūzija) pateiktus klausimus:

1. Net jei gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ir profesinių organizacijų susitarimams, sprendimams ir veiksmams netaikomos jokios bendrosios išimtys, paeiliui numatytos 1962 m. balandžio 4 d. Tarybos reglamento Nr. 26, taikančio tam tikras konkurencijos taisykles žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai, 2 straipsnyje, 2006 m. liepos 24 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1184/2006 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais 2 straipsnyje ir 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007, nustatančio bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas („Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas“), 176 straipsnyje, jiems gali būti netaikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytas kartelių draudimas, nustačius, kad, pirma, šis elgesys yra būtinas arba leidžiamas siekiant įgyvendinti gamintojų organizacijai, gamintojų organizacijų asociacijai ar profesinei organizacijai, faktiškai atsakingai už atitinkamų produktų pardavimą, patikėtą uždavinį ir, antra, jo imamasi atsižvelgiant į su atitinkamu bendru rinkos organizavimu susijusius teisės aktus ir laikantis šių teisės aktų.

2. 1996 m. spalio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2200/96 dėl bendro vaisių ir daržovių rinkos organizavimo 11 straipsnio 1 dalį, 2007 m. rugsėjo 26 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1182/2007, nustatančio konkrečias taisykles vaisių ir daržovių sektoriui, iš dalies keičiančio direktyvas 2001/112/EB bei 2001/113/EB ir reglamentus (EEB) Nr. 827/68, (EB) Nr. 2200/96, (EB) Nr. 2201/96, (EB) Nr. 2826/2000, (EB) Nr. 1782/2003 bei (EB) Nr. 318/2006 ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 2202/96, 3 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1234/2007 122 straipsnio pirmą pastraipą, kuriose kaip vienas iš gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms nustatytų tikslų yra gamybos kainų stabilizavimas ir gamybos pritaikymas prie paklausos, reikia aiškinti taip, kad gamintojų organizacijų ir (arba) gamintojų organizacijų asociacijų bendro minimalių kainų nustatymo veiksmai negali visais atvejais savaime išvengti SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo. Keitimosi strategine informacija apie šių organizacijų ar jų asociacijų viduje ar tarpusavyje taikomas minimalias kainas veiksmai taip pat neišvengia SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatyto kartelių draudimo motyvuojant vien tuo, kad šie mainai gali padėti siekti gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms pavestų bendrųjų tikslų. Kad taip būtų, nacionalinis teismas turėtų išsiaiškinti, ar, pirma, nagrinėjami veiksmai yra būtini arba leidžiami, kad būtų įgyvendintas gamintojų organizacijai, gamintojų organizacijų asociacijai ar profesinei organizacijai, kuriai faktiškai pavesta pardavinėti atitinkamus produktus, pavestas uždavinys, ir, antra, jie taikomi atsižvelgiant į teisės aktus, susijusius su atitinkamu bendru rinkų organizavimu, ir juos atitinka.

   Pagrindinėje byloje nagrinėjami veiksmai, kuriuos tarpusavyje įgyvendino įvairios gamintojų organizacijos, gamintojų organizacijų asociacijos ir nepripažinti subjektai ir kuriais siekta nustatyti minimalias kainas, suderinti kainas ir keistis strategine informacija, nėra tokie veiksmai, kuriems būtų galima savaime netaikyti SESV 101 straipsnio 1 dalies.